

ע"פ 5928/17 - מדינת ישראל נגד אנטולי גיקובטי

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעוורים פליליים

ע"פ 5928/17
ע"פ 5953/17

לפני:
כבוד השופט נ' הנדל
כבוד השופטת ע' ברון
כבוד השופט ג' קרא

מדינת ישראל המערערת בע"פ 5928/17
והמשיבה בע"פ 5953/17

נ ג ד

המשיב בע"פ 5928/17
והמעערער בע"פ 5953/17

שני ערעוורים על גזר דיןו של בית המשפט המחוזי
בירושלים בת"פ 15-06-24211 שניתן ביום 29.5.2017
על ידי כב' השופט א' רון

תאריך הישיבה:
י"ב בניסן התשע"ח (28.3.2018)

בשם המערערת בע"פ 5928/17 עו"ד סיגל בלום
והמשיבה בע"פ 5953/17

בשם המשיב בע"פ 5928/17
והמעערער בע"פ 5953/17
בשם שירות המבחן למבוגרים:

עמוד 1

השופט ג' קרא:

1. שני ערורים על גזר דין של בית המשפט המחוזי בירושלים (כב' השופט א' רון) בת"פ 24211-2011 מיום 29.5.2017 בגין הוטלו על המשיב בע"פ 5928/17 והמערער בע"פ 5953/17 (להלן: המשיב) העונשים הבאים: ששה חודשים מאסר שירותו; ששה חודשים מאסר על תנאי, כשהתנאי הוא שלא יעבור במשך שנתיים עבירה לפי פרק י' לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק), או עבירות לפי סעיפים 192 ו- 427 לחוק; וכן מבחן למשך שנה.

המערערת בע"פ 5928/17 והמשיבה בע"פ 5953/17 (להלן: המדינה) מעוררת על קולת עונשו של המשיב והמשיב מעורר על חומרת עונשו. במהלך שמיית טיעוני הצדדים חזר בו המשיב מעוררו זהה נדחה. הדיון יתמקד בערעור המדינה בלבד.

כתב האישום

2. המשיב הורשע על סמך הודהתו בעבירות של סיוע לכליאת שוא לפי סעיף 377 לחוק ביצروف סעיף 31 לחוק בעבירה של סחיטה בכוח לפי סעיף 427(א) לחוק ביצروف סעיף 29; בעבירה של תקיפה בנסיבות מחמיות לפי סעיף 382(א) לחוק, בנסיבות סעיף 380 לחוק וביצروف סעיף 29 לחוק; ובעבירות אויומים לפי סעיף 192 לחוק.

הADB מושא על רקע חשו של המשיב וארכעה אחרים (להלן: בני החבורה) כי המתalon מעורב ברצח של חברים. לשם סחיטת מידע מהמתalon על נסיבות ביצוע הרצח, הגיעו בני החבורה למATALON וניסו לברר עימיו פרטים על מה שארע. מאוחר שבין המתalon והמשיב שררו יחסינו חברות, סיכמו בני החבורה ביניהם, כי המשיב ישכנע את המתalon להתלוות אליהם כדי לילכט לשותה לזכרו של החבר שנרצח. המשיב שכנע את המתalon להצטרף אליו ואל בני החבורה לנסייה ברכב. במהלך הנסייה ביקש המתalon כי יורידו אותו מהרכב, אך בני החבורה סירבו והמשיכו בנסייה עד שהגיעו ליער חרובית (להלן: העיר).

בהגיים ליער יצאו המתalon והחבורה מהרכב. בני החבורה ביקשו מהמתalon שישפר להם מי היה מעורב ברצחם. משפטם המתalon כי אינם יודע, כפתו האחרים את ידיו ורגלו באזקיונים; הקטין שביניהם הדיביך לפני המתalon סרט דבוק, כל אחד מהאחרים נטל אבן בידו והם נעמדו מסביבו ואימנו לעילו שיטיחו בראשו את האבני. במהלך האירוע שניהם מבני החבורה זרקו במספר הزادנויות עשבים יבשים על המתalon והציתו אותו עד שהאש אחזה בגדיו ובעורתו ידו של המתalon, שאז כיבו בני החבורה את האש. המשיב ויתר בני החבורה אימנו על המתalon שיישרפו אותו וירצחו אותו אם לא ימסור להם את שמו של מי שמעורב ברצח.

בזמן שהמתalon היה כפות בידיו ורגליו, בעטו האחרים בראשו מספר פעמים. כתוצאה לכך נחבט ראשו של המתalon בצע העץ והיטלטל מצד לצד עד שכנראה איבד את הכרתו. בהמשך שבו האחרים ובעטו בראשו של המתalon עד שאיבד את הכרתו פעם נוספת. המשיב והאחרים אימנו על המתalon כי יותרו אותו קשור לעץ, כך שייכל על ידי חיות עמוד 2

טרף בעיר. לאחר שהמשיב והאחרים הילכו לכיוון הרכב, אחד המעורבים אחץ באבן, חזר אל המתлонן ואימע עליו ש"גמר אותו", אך המשיב והאחרים הרחיקו אותו מהמקום. בשלב מסוים צעקו המשיב והאחרים למתلونן כי אם לא יספר להם תוך 48 שעות מי היה מעורב ברכח "יחזרו למקום ויסיימו את מה שהתחולו". בטרם עזיבתם את העיר שחרר אחד המעורבים את רגلى המתлонן מהازיקון, המשיב והאחרים עזבו את המקום, כאשר המתلونן כפות עדין באזיקונים וקשרו לעצ. כתוצאה ממשיעם של בני החבורה נגרמו למתلونן חבלות בראשו, בפניו ובפרקיו ידיו.

ההסדר

3. הودאת המשיב ניתנה במסגרת כתוב אישום מתוקן מבלי שהיתה הסכמה עונשית בין הצדדים. במסגרת ההסדר הוסכם על העבודות הבאות: כי המשיב יהיה חברו של המנוח שנרצח; כי נגד המתلون הוגש כתוב אישום בגין רצח; כי המשיב מנע מבני החבורה האחרים להמשיך ולתקוף את המתلون; כי הרשות המשיב בעבירות המיחסות לו היא מכוחה במקומם וביצוע בצוותא וכי המשיב לא נקט באלוות (פיזית) כלפי המתلون.

למען שלמות התמונה יציין, כי דינם של ארבעת המעורבים האחרים נגזר לעונשים שנעו בין מסר בעבודות שירות לקוחות שביניהם ועד ל- 28 חודשים בפועל, כל אחד לפי מידת מעורבותו ונסיבות עברו.

גזר דיןו של בית המשפט המחוזי

4. שלושה תסקרים מבחן קדmo למתן גזר הדין בעניינו של המשיב. הראשון שבhem ניתן ביום 10.11.2016, בו נמנעה שירות המבחן מהמליצה טיפולית ומליקע על מסר לריצוי בפועל. זאת, לאור העובדה שהמשיב התקשה להבין את מרכיבות מצבו וסירב להשתתף בהליך טיפול. חרף המלצה השלילית ולבקשת סניגורו נערר בית המשפט לדחיתת מתן גזר הדין והורה על קבלת תסclair משלים. בתסקיר משלים מיום 5.1.2017 הביע המשיב רצון להשתתף בהליך טיפול ואף שרצוינו זה היה מונע מחששו מהתוצאות ההליך הפלילי בעניינו, המליק שירות המבחן על דחיה נוספת על מנת לשלב את המשיב בהליך הטיפול כאמור. בתסקיר האחרון מיום 27.3.2017 המליק שירות המבחן על ענישה שיקומית בדרך של הטלת של"צ, צו מבחן לתקופה של שנה ומסר על תנאי, לאחר שהמשיב השתלב בקבוצה טיפולית.

בית המשפט המחוזי קבע מתחם ענישה שנע בין 8 חודשים ל- 20 חודשים. בהתחשב באמור בתסקירים, במידת מעורבותו של המשיב ביצוע המעשים, שלא היה הדומיננטי מבין בני החבורה, והעדר מעורבותו "במעשה אקטיבי" מבין אלה החמורים שביצעו המעורבים האחרים כלפי המתلون", הירთמוות להליך טיפול, גילו הצעיר, העובدة שהיא במעט תקופה של מעלתה מחודשים ובמעטר בית תקופה העולה על תשעה חודשים, החלטת בית המשפט המחוזי לחרוג מתחם הענישה שקבע ולהטיל על המשיב תקופה מסר של ששה חודשים, שניתן לרצotta בעבודות שירות.

טענות הצדדים

5. לגישת המדינה, העונש שהוטל על המשיב אינו הולם את חומרת מעשיו ואת נסיבות ביצועם, ומתעלם מתרומתו האიוכנית לביצוע, בהיותו זה שפיתחה ושכנע את המתلون להצטרף לנסיעה שהסתימה בעיר, שם בוצעו כלפי אותם

מעשים חמורים שפורטו. עוד נטען על ידי המדינה, שאף שלמשיב לא היה חלק בביצוע הפיזי של מעשי התקופה החמורים, למשיב היה חלק משמעותי בסחיטה של המתلون ובאיומים עלייו, כאשר גם מעבירת כליאת השווא לא נפקד חלקו ממשי. המשיב היה שותף מלא למעשה הסחיטה ולהשמעת האיומים, הוא נכח ושמע את תחנותו של המתلون ולא נקף אצבע כאשר האחים תקפו אותו באכזריות. עוד נטען, כי בית המשפט טעה בקביעת מתחם העינוי בין 8 ל- 20 חודשים ושראו ונכנן היה לאמץ את המתחם לו טענה בבית המשפט המחווי, כזהה שנע בין 18 חודשים ל- 36 חודשים, בהינתן אכזריות המעשים וחומרתם. גם במידת העונש שהוטל בסופו של יום על המשיב טעה בית המשפט קמא, כך שמידת מעורבותו של המשיב הצדיקה הטלת עונשה לricozi בפועל השווה לחלקו של מי שהוא נאשם 3 בחבורה, ספונקוב (להלן: ספונקוב), שעליו נגזרו 18 חודשים מאסר.

לסיכום טענה המדינה שעונשו של המשיב חוטא לעקרון ההלילה לשיקולי הרתעת הפרט והרבים והגנה על שלום הציבור. במהלך טיעונה בעל פה ובהתייחסה לתקיר שירות המבחן העדכני מיום 23.3.2018, צינה כי נסיגתו של שירות המבחן מהמלצתו הקודמת בדבר עונשה בדמות של"צ והסתפקות בהמלצתה לעבודות שירות נובעת יותר מחושש להידדרות מצבו של המשיב במאסר מאשר התחשבות בשיקולי שיקום וקיומו של הליך טיפול.

6. בא כוח המשיב ביקש שלא להתערב בגין דינו של בית המשפט המחווי. לטענתו, אף שהמשיב היה מעורב באירוע, מעורבותו הייתה בשולי האירוע וחלקו לא היה דומיננטי, מה גם שהמשיב לא העלה על דעתו שהאירוע יסלים עד כדי כך. לגישתו, החלקו של המשיב ומידת אשמו הצדיקה את העונשה שהוטלה עליו. לשם תמייה בטיעונו זה, הפנה לעונש שהוטל על הקטין מבין בני החבורה שנדון לששה חודשים עבודות שירות, והסתיג מהשוואת עונינו של המשיב לעונינו של ספונקוב. עוד טען כי שליחתו של המשיב למאסר ממש, בסביבה עברינית ולן לתקופה קצרה, עלולה להשיב נזק גדול בהרבה מההועלת שתצמץ מכך. לפיכך ביקש להוшир את העונש על כנו ולא להחמיר עמו מעבר לכך.

דין והכרעה

7. לאחר ששמענו את טיעוני באי כוח הצדדים, ושבנו ועינו בנימוקי הערעור וتسקيري שירות המבחן, מצאנו כי ערעור המדינה בדיון יסודו וכי העונש שהוטל על המשיב בנסיבות המקירה סוטה ממידניות העונשה הנוגגת ואינו נוגן ביטוי ראוי לעקרון ההלילה.

8. דוקא העובה שהמשיב הורשע בביצוע המעשים חמורים כולם כמצע בצוותא, אף שלא היה לו חלק פיזי ביצוע, מלבד עליונות ויכולת תרומתו לביצוע. המשיב פעל בתיאום עם בני החבורה, שפعلו כגוף אחד למטרת משותפת אחת מהם הייתה תרומה לביצוע התכנית העברינית. אלמלא תרומתו של המשיב, שהיה מיעודם המתلون, בהבאותו להציג לאוთה נסיעה ביוזעו מטרת הנסיעה וכוונת בני החבורה לשחוט מידע מהמתلون, תוך הפעלת אלימות ברוטלית, יתכן והמתلون לא היה מתפתח ומסכים לאוთה הנסיעה שבמהלכה ובתוספת בוצעו העבירות כלפיו.

9. העובה שהמשיב לא נטל חלק פיזי במעשי התקופה והסחיטה אינה מקהה ממידת האשם המוסרי. המשיב היה שם כאשר בני החבורה בעטו בראשו של המתلون עד כדי עילפון והוא היה שם כאשר הציגו את בגדיו ושיער ידיו. הוא לא נכח שם כעובר אורח, אלא כמו שהוא הגורם להבאת המתلون לאותו מקום, חלק מאוותה חבורה ברינוית, כשמייד פעם אף השמיע איומים כלפי המתلون. המשיב אינו יכול להישמע כiom בטענה כי לא צפה את הסלמת האירוע

והתפתחותו, לאחר שידע מראש על כוונת בני החבורה, שהוא היה אחד מהם.

10. אף שנគן לזכוף מידת אשם גבוהה יותר כלפי המעורבים האחרים, שבחרו "לכלך" את ידיהם במעשה העברייני תרתי משמע, איןנו סבורים כי נគן שהמשיב ירחץ בניקיון כפי רק משום שלא "לכלך" את ידיו בעשייה הפיזית.

ניתן רק לדמות את רגעי הפחד והאיימה שהוויה המתלוון כאשר עבר את סדרת המעשים מיד' בני החבורה, שנדרמה ונלקחה מסרט אימה, וכן, לא נעלמה מעינינו העבודה כי המתלוון אינו טלית שכלה תכלת. עדין איןנו סבורים כי יש מקום לגנות הבנה או צידוק בנסיבות מסר עוני סלחני ומתחשב למי שהיא שותף למעשים בזויים ומכוערים אלה, ולהצדיק מעשה של נתילת החוק לידיים.

11. בהינתן האמור לעיל, ובהתוואה חלקו של המשיב לחלקו של ספונקובה, שנדון ל- 18 חודשים מאסר לRICTO בפועל, דומה כי עונשו של המשיב סוטה סטיה חריגה לקולא מעונשו של ספונקובה. גם למשיב וגם לספונקובה עבר פלילי קודם, ושניהם הורשעו במבצעים בצוותא. חלקו של ספונקובה היה בניהוג ברכב בו הובילו בני החבורה את המתלוון לעיר ואילו חלקו של המשיב היה בפיקוחו של המתלוון להציגו לאותה נסעה.

12. בבחינת تسוקיר שירות המבחן האחרון, ניתן ללמוד על חוסר ההפנייה מצד המשיב והעדר רצונו בכל הlion טיפול. ההתרשות המתתקבלת, לדאבון הלב, ממהלך זה היא שהבעת נוכנות בעבר להירתמות להליך טיפול מצד המשיב, הייתה ענן "זמןני" בלבד לצרכי הפקת רוח משנו של הקלה בגישה הדין, ומשזו ניתנה איבוד המשיב עניין בהליך טיפול.

בשוקלנו את מכלול שיקולי הענישה, נסיבות ביצוע העבירות על ידי המשיב, تسוקירי שירות המבחן, עונשם של המעורבים האחרים ביחס לעונשו של המשיב, ומבלתי למצות את הדין עמו – יועמד עונשו של המשיב על 12 חודשים מאסר לRICTO בפועל, בגין ימי מעצרו. יתר חלק גזר הדין יעמדו בעינם למעט צו המבחן למשך שנה שמボטל בזאת.

המשיב יתייצב לRICTO עונשו ביום"ר ניצן ביום 1.7.2018 עד לשעה 10:00, כsharpstonו תעודה זהה. על המשיב לחתם את הכניסה למאסר כולל האפשרות למינוי מוקדם, עם ענף אבחון ומيون של שב"ס, טלפונים 08-9787377, 08-9787336.

ניתן היום, י"ד באיר התשע"ח (29.4.2018).

שפט

שפט

שפט